

ارزیابی موانع رشد اخلاق حرفه ای در بازیکنان و مربیان لیگ برتر فوتبال ایران

زهرة موسوی^۱

مهدی سلیمی^۲

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۴/۵/۳
تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۴/۱۰/۲۵

هدف از پژوهش حاضر، ارزیابی و اولویت بندی موانع رشد اخلاق حرفه ای در بازیکنان و مربیان لیگ برتر فوتبال ایران بود. جامعه آماری پژوهش، کلیه مدیران، مربیان و بازیکنان لیگ برتر فوتبال و مدیران ارشد فدراسیون فوتبال جمهوری اسلامی ایران بود. بر همین اساس نمونه آماری پژوهش، تعداد ۳۲ مدیر (۱۹ مدیر عامل و معاونین در باشگاه های مذکور و ۱۳ مدیر ارشد فدراسیون فوتبال)، ۱۸ مربی (سرمربی و مربی) و ۱۰۰ بازیکن در نظر گرفته شد که از مجموع ۱۵۰ پرسشنامه توزیع شده، تعداد ۱۳۲ پرسشنامه ارجاع و مورد قبول واقع گردیدند. پرسشنامه پژوهش که موانع رشد اخلاق حرفه ای در بازیکنان و مربیان لیگ برتر فوتبال ایران را مورد سنجش قرار می داد، با استفاده از مطالعات کتابخانه ای و مصاحبه با اساتید برجسته تربیت بدنی در قالب ۳۲ سوال طراحی و در اختیار افراد نمونه قرار گرفت. جهت تحلیل داده ها از آزمون های بارتلت، تحلیل عاملی اکتشافی، کلموگروف اسمیرنوف، تی تک متغیره، کروسکال والیس و فریدمن استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد که موانع رشد اخلاق حرفه ای در بازیکنان لیگ برتر فوتبال به ۴ گروه موانع مدیریتی و سازمانی، فرهنگی و اجتماعی، مرتبط با نیروی انسانی و اقتصادی قابل تقسیم بندی هستند. در میان موانع مدیریتی و سازمانی، فقدان نظام جامع و اخلاقی نظارت بر عملکرد بازیکنان و عدم وجود رفتار حرفه ای در کل بدنه ورزش قهرمانی؛ در میان موانع فرهنگی و اجتماعی، جایگزینی اهداف ثانویه ورزش به جای اهداف اولیه و موانع فیزیکی و روانی محیط مسابقه؛ در میان موانع مرتبط با نیروی انسانی فقدان نگرش راهبردی به اخلاق حرفه ای از سوی مدیران و فقدان انگیزش در بازیکنان

E-mail: Zohreh.moosavi@gmail.com

۱ استادیار، روانشناسی صنعتی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران (نویسنده مسئول)

۲ استادیار، مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

جهت رعایت اصول اخلاق حرفه ای و در میان موانع اقتصادی، وجود سرمایه های مالی سرگردان و هنگفت در ورزش در اولویت قرار داشتند.

واژگان کلیدی: اخلاق حرفه ای، موانع مدیریتی و سازمانی، موانع فرهنگی و اجتماعی، موانع نیروی انسانی، موانع اقتصادی و لیگ برتر فوتبال ایران

مقدمه

ورزش حرفه ای به عنوان یکی از حیطه های متنوع و گوناگون ورزش امروزی، نقش بسزایی در پیشبرد صنعت ورزش داشته است؛ به طوری که عنایت به ورزش حرفه ای کمک شایان و قابل توجهی را به اقتصاد بسیاری از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه مبذول داشته است (الهی، ۱۳۸۳). در عصر حاضر ورزش حرفه ای به عنوان یک ابزار کارآمد و قدرتمند، مورد توجه غالب کشورهای دنیا در جهت رشد اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (نایمو^۱، ۲۰۱۴) قرار گرفته که جهت بقا و رشد خود نیازمند توجه به مسائل متعددی در حیطه های گوناگون است. در عصر حاضر رقابت در محیط های ورزشی به طور فزاینده ای افزایش یافته و موفقیت سازمان های ورزشی به مقدار زیادی دارای اهمیت شده است؛ به طوری که موفقیت تیم های ورزشی در مسابقات و پیروزی بر حریفان آرزوی همیشگی ورزشکاران، مربیان، مدیران و هواداران باشگاه ها به شمار می آید. لزوم دستیابی به این موفقیت ها موجب بروز فشارهای روانی برای ارکان گوناگون سازمان های ورزشی به خصوص برای بازیکنان و مربیان شده است (سلیمی و همکاران، ۱۳۹۱) که به واسطه این موضوع بروز رفتارهای غیر اخلاقی در ورزش حرفه ای به ویژه فوتبال به وضوح نمایان می باشد (قاسمی، ذوالاکتاف و علی وند، ۱۳۸۸).

در این میان، ورزش فوتبال به تعبیری پدیده اجتماعی سده اخیر و پرطرفدارترین رشته ورزشی در سراسر جهان است. در سال ۲۰۰۳ برآورد گردید که حدود ۴۰۰ تا ۵۰۰ میلیون بازیکن فوتبال فعال در سراسر دنیا وجود دارند (حلبچی و همکاران، ۱۳۹۱؛ کاستاگنا، آبت و دی اتاویو^۲، ۲۰۰۷). با گذشت زمان و راهی شدن سرمایه های کلان به فوتبال، راه فوتبال آماتور از حرفه ای جدا شد. بدین واسطه تمامی بخش های این ورزش در کشورهای صاحب فوتبال دنیا، حرفه ای رفتار کردن را آموختند و آن را روز به روز گسترش دادند و بدان پایبند می باشند که همین موضوع موجب فاصله گرفتن هرچه بیشتر آنها از کشورهای دیگر شده است.

اخلاق از دیدگاه های گوناگون دارای تعاریف مختلفی است. اخلاق، مجموعه ای از صفات انسان هاست که به صورت رفتاری که از خلیات درونی انسان ناشی می شود بروز می یابد (شاه علی و همکاران، ۱۳۹۴). پیر ژانه^۳ فیلسوف بزرگ فرانسوی که آثار قابل استنادی در زمینه اخلاق را ارائه داده است، علم اخلاق را این گونه تعریف می کند: "علم اخلاق عبارت است از آگاهی و اطلاع از عادات و آداب و

¹ Naimo

² Castagna, Abt, D'Ottavio

³ Pierre Jeune

سجایای بشری و مقصود از این کلمات، مجموعه اعمال انسان و اندیشه ها و عقایدی است که راجع به اعمال خود دارد" (ژانه، ۱۳۷۳). اخلاق حرفه ای نیز به مجموعه استانداردها و قواعدی گویند که بر نحوه رفتار تمام اعضای یک حرفه اعمال می گردد (آیراکسینن^۱، ۱۹۹۸). رعایت اصول اخلاق حرفه ای به معنای در نظر گرفتن منافع سازمان و همچنین رعایت اصول رقابت سالم با دیگر سازمان های فعال است که منجر به ایجاد منافع بلند مدت برای سازمان و حوزه کاری می گردد (شیرمحمدی و اصغری زاده، ۱۳۸۹).

اخلاق حرفه ای یکی از مسائل اساسی همه جوامع بشری است و رویکرد دنیای امروز را می توان بازگشت به عقلانیت و اخلاق در کار دانست (نیازآذری و همکاران، ۱۳۹۳). در حال حاضر، متأسفانه در جامعه ما و در محیط های کاری کمتر به اخلاق حرفه ای توجه می شود. در حالی که در غرب سکولار، در دانش های مربوط به مدیریت و سازمان، شاخه ای با عنوان اخلاق حرفه ای وجود دارد، ولی در جامعه دینی ما در مدیریت، به اخلاق توجه کافی نشده است (فرامرزی قراملکی، ۱۳۸۳). جامعه ما نیازمند آن است تا ویژگی های اخلاق حرفه ای مانند دلبستگی به کار، روحیه مشارکت و اعتماد و ایجاد تعامل با یکدیگر، تعریف و برای تحقق آن فرهنگ سازی شود. امروزه بسیاری از کشورها در جهان صنعتی به این بلوغ رسیده اند که بی اعتنایی به مسائل اخلاقی و فرار از مسئولیت ها و تعهدات اجتماعی، به از بین رفتن مشاغل و یا عدم کارایی آنها می انجامد. به همین دلیل، بسیاری از سازمان های موفق برای تدوین استراتژی اخلاقی احساس نیاز کرده و به این باور رسیده اند که باید در سازمان یک فرهنگ مبتنی بر اخلاق رسوخ کند. از این رو کوشیده اند به تحقیقات درباره اخلاق حرفه ای جایگاه ویژه ای بدهند. وقتی از حوزه فردی و شخصی به حوزه کسب و کار نگاه می شود، پای اخلاق کار و یا اخلاق شغلی به میان می آید، مانند اخلاق پزشکی، اخلاق معلمی و اخلاق مهندسی (امیری، همتی و مبینی، ۱۳۸۹).

اگر ورزش به عنوان یک پیشه و حرفه در نظر گرفته شود، اخلاق ورزشی گونه ای از اخلاق حرفه ای است. به تعبیر دیگر، همان طور که در پزشکی، مهندسی، تجارت و اقتصاد نیاز به پیروی از هنجارهایی است، ضرورت پیروی از هنجارها در ورزش هم امری ضروری است (بانک اطلاعات هنرهای رزمی، ۱۳۹۲). در اینجا این سؤال مطرح است که آیا اخلاق در ورزش متمایز از اخلاقی است که در تجارت، حقوق یا پزشکی وجود دارد؟ به طور کلی، هر فردی که ناچار از تصمیم گیری است باید تصمیم خود را بر مبنای اصول راهنمای مشخصی استوار نماید. حال چگونه باید یک تصمیم منطبق بر اخلاق گرفت و چه اصولی به عنوان راهنما باید به کار برده شوند؟ آیا هر فرد فقط آنچه را که درست می پندارد، باید انجام دهد؟ آیا

¹ Airaksinen

در یک تصمیم‌گیری تنها جنبه‌های قانونی را باید در نظر داشت و سایر اصول را فراموش نمود؟ به عبارتی دیگر، آیا رفتاری می‌تواند قانونی، اما غیر اخلاقی باشد؟ معیارهای عمومی اخلاقی نظیر بازی جوانمردانه، صداقت و درستکاری مبنایی برای اخلاق در ورزش هستند و ورزش مانند هر رویداد دیگری تأکید زیادی بر رعایت قواعد و مقررات دارد. اخلاق شعبه‌ای از فلسفه است، زیرا بر آنچه درست و غلط است تمرکز دارد اما موضوع مهم یافتن معیاری است که تعیین نماید که از لحاظ اخلاقی چه چیزی صحیح یا غلط می‌باشد. یک جنبه از اخلاق در ورزش به آن می‌پردازد که چگونه افراد و تیم‌ها در هنگام مسابقه یا حضور در رقابت‌های ورزشی باید رفتار کنند. در این مورد، موضوع عمده رقابت نمودن با حریف اما در مسیری درست است. در مسابقات در سطح جوانان، هدف توسعه شخصیت از راه سخت کوشی، احترام، کار تیمی، شهامت و نظم است، در حالی که در ورزش حرفه‌ای هدف بردن حریف از راه تلاش بیشتر و مهارت است نه بردن به هر طریقی و از راه نیرنگ و فریب. هر چند که این یک انتخاب شخصی است، اما سایر افراد نظیر مربیان، هم‌تیمی‌ها، تماشاگران و مدیران نیز در این تصمیم‌گیری مؤثر هستند (محمدی، ۱۳۹۲).

مسئله توسعه و رسوخ اخلاق مربوط به هر حرفه، می‌تواند از عوامل شکوفایی آن حرفه باشد. از آنجا که روح ورزش آمیخته با اخلاق و اخلاق‌گرایی است - به ویژه آنکه ورزش در تمدن کهن و فرهنگ اسلامی کشور ما، بدون اخلاق جایگاهی نداشته و ندارد - تزریق هرچه بیشتر اخلاق‌گرایی در ورزش حرفه‌ای به عنوان یک بخش حیاتی از جامعه ورزش، می‌تواند نقشی بزرگ در بالندگی این حرفه و متعاقب آن کل ورزش کشور داشته باشد. از طرفی واقعیت این است که مدیرانی که دغدغه اخلاقی دارند، در روند اخلاقی سازی با معضلات گوناگونی روبه‌رو می‌شوند که برخی از آنها از نوع عوامل بازدارنده می‌باشند (فرامرزی، قراملکی و نوچه‌فلاح، ۱۳۸۶). مطالعه و بررسی دقیق معضلات و موانع از گام‌هایی است که می‌تواند موجب کاهش این عوامل بازدارنده گردد.

برخی از دلایل ارائه رفتار غیر اخلاقی توسط ورزشکاران، مدیران باشگاه‌ها و مربیان عبارت‌اند از:

۱. تأکید بیش از اندازه بر پیروزی که موجب بروز مفهوم "پیروزی به هر قیمتی" شده است؛ ۲. کسب شهرت و منافع اقتصادی در ورزش؛ ۳. فشار از سوی تماشاگران، مدیران و اقوام برای رسیدن به سطوح کیفی بالاتر؛ ۴. عدم تأکید بر روحیه ورزشکاری و اهمیت کار تیمی در سطح آماتوری؛ ۵. تجاری شدن ورزش؛ و ۶. تأکید بیش از اندازه بر اهمیت نقش ورزش در سطح جامعه به طور کلی که دستیابی به موفقیت را به هر قیمت توجیه می‌سازد (محمدی، ۱۳۹۲).

برای بیش از هشت دهه، فوتبال در کشور ما افراد بسیاری را از قشر های مختلف جامعه و از رده های سنی مختلف به عنوان تماشاچی به خود جلب کرده است. ورزش بخشی از جامعه امروز است و روز به روز دارای اهمیت بیشتری می شود. در این بین، ورزش فوتبال بی شک پر طرفدارترین، جذاب ترین، پر بیننده ترین و هیجان انگیزترین رشته ورزشی محسوب می شود. فوتبال ورزش نخست بیش از ۸۰ کشور دنیا است و تماشاگران، رکن اصلی و دارای بیشترین اهمیت در این ورزش می باشند. تماشاچیان که برای تماشای مسابقات ورزشی در ورزشگاه ها حضور می یابند، از اهمیت خاصی برای هر لیگ ورزشی برخوردارند و به عنوان یکی از مهم ترین سرمایه های اصلی هر باشگاه حرفه ای، به لیگ های ورزشی هویت می دهند. از طرف دیگر، حضور تماشاچیان در ورزشگاه ها برای تماشای مسابقات ورزشی یکی از شیوه های سالم و مفید گذران اوقات فراغت است که باعث تخلیه انرژی و هیجان تماشاچیان می شود (محسنی تبریزی، ۱۳۸۳). بر اساس نظر استفان مورو^۱ بدون وجود تماشاچیان، فوتبال محصولی بدون جذابیت است و بخش زیادی از جذابیت فوتبال - حتی بخشی از جذابیت فوتبال در تلویزیون - ناشی از فضایی است که در ورزشگاه ها به وسیله تماشاچیان ایجاد می شود (بختیاری، ۱۳۸۸). با این حال و با توجه به تمامی مزایای متصور برای فوتبال حرفه ای و تماشاگران آن، بی اخلاقی های موجود در آن می تواند از طریق الگوپذیری توسط تماشاگران چه در داخل استادیوم های ورزشی و چه در پای رسانه های دیداری و شنیداری به طور مستقیم به جامعه نفوذ کند. تحقیق محمدی و همکاران (۱۳۹۰) نیز مؤید این موضوع می باشد، چرا که در نتایج آن بیان شده است که رعایت اصول اخلاقی توسط بازیکنان و مسئولان باشگاه ها می تواند به عنوان مهمترین عامل بر اخلاق گرایی در بین تماشاچیان تاثیر گذار باشد.

باین حال، امروزه بروز رفتارهای خلاف عرف و گاه شرع در استادیوم های ورزشی به ویژه برای فوتبال توسط مربیان و بازیکنان که در بسیاری مواقع به سکوها و حتی بیرون ورزشگاه کشیده می شود، به یک معزل بزرگ و اساسی برای فوتبال تبدیل شده است. با رواج تب فوتبال در جوامع مختلف، حساسیت های کاذبی نسبت به این رشته شکل گرفته است؛ به طوری که به برخی از بی اخلاقی و بد اخلاقی ها در تماشاگران، ورزشکاران و مربیان انجامیده است (قاسمی، ذوالاکتاف و علی وند، ۱۳۸۸). امروزه در مسابقات فوتبال می توان شاهد رفتارهای غیراخلاقی بازیکنان در برابر یکدیگر، داور و همچنین رفتارهای مشابه در تماشاگران نسبت به بازیکنان، داور، اماکن و تجهیزات بود؛ به گونه ای که رفتارهای ناشایست ورزشکاران،

¹ Steafan Moro

تیم ها و تماشاچیان به تیترا اصلی اغلب برنامه ها و خبرهای ورزشی در بسیاری از کشورها تبدیل شده است (پاپاس و مک کندری، ۱، ۲۰۰۴).

براساس ماده ۷۳ قانون جدید انضباطی فیفا، "کمیته اخلاق" به نهادهای قضایی فیفا که شامل کمیته انضباطی و کمیته تجدید نظر بود اضافه گردید و کمیته اجرایی فیفا این مقررات را در تاریخ ۱۷ ژوئیه ۲۰۱۲ در ماده ۸۸ به تصویب رساند. این مجموعه مقررات، بر رفتاری که به تمامیت و اعتبار فوتبال لطمه وارد می کند و به طور خاص بر رفتارهای غیر قانونی، غیر اخلاقی و غیر اصولی اعمال خواهد شد (محمدی، ۱۳۹۲). فیفا یازده اصل اساسی برای عمل و رفتار تعیین نموده است:

۱. صداقت و رفتار اخلاقی؛ ۲. احترام به دیگران؛ ۳. عدم تحمل تبعیض و آزار و اذیت؛ ۴. بازی جوانمردانه؛ ۵. تبعیت از قانون، قواعد و مقررات؛ ۶. جلوگیری از تعارض منافع؛ ۷. شفافیت و اطاعت؛ ۸. مسئولیت های اجتماعی و زیست-محیطی؛ ۹. مبارزه علیه مواد مخدر و دوپینگ؛ ۱۰. عدم تحمل رشوه و فساد؛ ۱۱. ممنوعیت شرط بندی و دستکاری نتایج (محمدی، ۱۳۹۲).

با این حال و نظر به اهمیت موضوعی اخلاق و اخلاق حرفه ای در فوتبال و مسائل پیرامون آن که در حال حاضر به یکی از معضلات عمده این ورزش تبدیل شده است، جامعه دانشگاهی و پژوهشگران نیز توجه ویژه ای به آن نموده اند؛ چرا که نمی توان به تحقیقات چندانی پیرامون این موضوع دست یافت. ندایی و علوی (۱۳۸۷) در پژوهشی با عنوان "اخلاق در ورزش با رویکرد بازی منصفانه" بیان داشتند که ورزش مقوله ای است که در یک جامعه می تواند مسائل فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی را تحت الشعاع خود قرار دهد، ولی در این میان آنچه از همه بیشتر مورد بی مهری واقع شده است، بحث اخلاقی در ورزش است. شاید به جرات بتوان گفت که در یک رویداد ورزشی خواه کوچک یا بزرگ، آنچه به آن زیبایی می بخشد، نمایش ارزش های اخلاقی است. با این وجود در زمینه اخلاق و ابعاد گوناگون آن تحقیقات متعدد قابل توجهی در ورزش صورت پذیرفته است. از جمله این معدود پژوهش ها می توان به تحقیق طالبیان نیا، مظفری و مرتضایی (۱۳۸۷) اشاره کرد که نتایج آن بیانگر این بود که وضعیت رفتار اخلاقی در ورزش قهرمانی کشور در حد متوسط است، با این حال گروه آزمودنی شامل قهرمانان، مربیان، مدیران ورزشی و مدرسان خواستار رسیدن به وضع مطلوب بودند.

رسانه ها و فعالیت های رسانه ای در ورزش به ویژه فوتبال نیز از مواردی است که رعایت یا عدم رعایت اصول اخلاقی در آن به وضوح موجب گسترش یا ضعف اخلاق در بطن جامعه ورزش می گردد (قاسمی،

¹ Pappas, McKendry

۱۳۸۶) و به نظر می‌رسد که بیش از سایر ابعاد اخلاق در ورزش مورد توجه محققان واقع شده است. سلیمی و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهش خود به رتبه بندی موانع رشد اخلاق حرفه ای در رسانه های ورزشی پرداختند که بر اساس سطوح مختلف درخت سلسله مراتبی طراحی شده آنان، موانع سازمانی، موانع مرتبط با کارکنان، فقدان تحصیلات و تخصص کافی در زمینه ورزش و رسانه در بین مدیران رسانه های ورزشی، و جابه جا شدن و رنگ عوض کردن ارزش ها، در اولویت قرار داشتند. قاسمی (۱۳۸۶) در پژوهشی با هدف بررسی نقش رسانه های گروهی ورزشی در توسعه ورزش کشور به این نتیجه دست یافت که بین وضع موجود اخلاق در رسانه های ورزشی با وضع مطلوب آن تفاوت معنی داری وجود دارد. سانگیک^۱ (۲۰۰۹) نیز در پژوهش خود به این نتیجه رسید که تاکتیک های متخصصان روابط عمومی سازمان ها و باشگاه های ورزشی از جمله اهدای هدیه به روزنامه نگاران، دعوت به نهار و نوشیدنی بر نوشته های گزارشگران ورزشی تا اندازه ای تاثیر می‌گذارد. از طرفی پژوهش هایی نیز هستند که وجود اخلاق در بدنه رسانه های ورزشی را نشان می‌دهند که از آن جمله می‌توان به پژوهش بیران و حضرتی (۱۳۹۱) اشاره نمود که بیان می‌دارد که در برنامه ۹۰، اصول اخلاق رسانه ای در قالب معیارهایی همچون: عینیت، بی طرفی و عدم تحریف در تهیه محتوای برنامه و پخش قسمت های گوناگون رعایت می‌شود. سلیمی، سلطان حسینی و موسوی (۱۳۹۲) در نتایج پژوهش خود بیان می‌دارند، اگر چه در زمان فعلی فدراسیون های ملی و بین المللی ورزشی خطر گسترش و توسعه بی اخلاقی در ابعاد مختلف را در ورزش حرفه ای کاملاً درک کرده اند و با جدیت از طریق تبلیغات گسترده در زمینه هایی همچون بازی جوانمردانه و یا جریمه های سنگین مالی و غیر مالی برای اعمال غیر اخلاقی مثل دوپینگ، رفتارهای نژاد پرستانه و ... سعی در جلوگیری از آن دارند، ولی به نظر نمی‌رسد که در اهداف خود چندان توفیقی کسب کرده باشند. کشور ما نیز از این قاعده مستثنی نیست و بروز بی اخلاقی ها در مقولات مختلف ورزش حرفه ای از جمله فوتبال به امری طبیعی و کاملاً عادی تبدیل شده است که از آن جمله می‌توان به عدم رعایت بازی جوانمردانه، دوپینگ و استفاده از مواد نیروزا، ورود غیر مجاز دلال ها در حوزه خرید و فروش بازیکنان و مریان، بروز رفتارهای ناشایست و همچنین عدم رعایت حجب و حیا توسط بازیکنان، مریان و تماشاگران و ... اشاره نمود. اگرچه وجود سرمایه های مالی و تجهیزاتی چشمگیر در ورزش حرفه ای آن را به طور قابل توجهی از ورزش همگانی و آماتور جدا ساخته، ولی این موضوع نباید باعث گردد که اهداف اولیه ورزش دچار کم رنگی و انحطاط گردند. نابودی ریشه های اخلاقی که از حیاتی ترین بنیان های ورزش به

^۱ Sungick

شمار می روند، به خصوص در یک جامعه اسلامی می تواند موجب بروز ناهنجارهای اجتماعی فراوانی گردند، چرا که اغلب رویدادها و مسابقات ورزشی دارای بینندگان فراوانی از اقشار مختلف مردم هستند که بروز کوچکترین بی اخلاقی می تواند به انتشار و الگوبرداری مسری در جامعه منجر شود.

با توجه به مطالب فوق می توان گفت از نگاهی خاص، توجه به اخلاق حرفه ای در ورزش فوتبال اهمیت بالاتری نسبت به سایر ابعاد گوناگون ورزش دارد، زیرا در بسیاری از جهات مورد توجه جامعه به ویژه جوانان می باشد و افراد زیادی، از ورزشکاران در سطوح قهرمانی و حرفه ای الگوبرداری اخلاقی دارند. از این رو در این پژوهش سعی بر آن است تا با بررسی موانع توسعه اخلاق حرفه ای در بازیکنان و مربیان لیگ برتر فوتبال ایران، گامی مؤثر در جهت جلوگیری از بروز رفتارهای ناشایست و غیر اخلاقی در ورزش حرفه ای کشور برداشته شود.

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر، یک تحقیق توصیفی است که به لحاظ هدف، کاربردی می باشد و جمع آوری اطلاعات آن به صورت میدانی صورت پذیرفته است. جامعه آماری پژوهش، کلیه مدیران، مربیان و بازیکنان لیگ برتر فوتبال و مدیران ارشد فدراسیون فوتبال جمهوری اسلامی ایران می باشد که در این میان مدیران، مربیان و بازیکنان چهار تیم سپاهان، ذوب آهن، پرسپولیس و استقلال به عنوان نمونه آماری در نظر گرفته شدند. لذا نمونه آماری پژوهش تعداد ۳۲ مدیر (۱۹ مدیر عامل و معاونین در باشگاه های مذکور و ۱۳ مدیر ارشد فدراسیون فوتبال)، ۱۸ مربی (سر مربی و مربی) و ۱۰۰ بازیکن چهار تیم سپاهان، ذوب آهن، پرسپولیس و استقلال (در مجموع ۱۵۰ نفر) بودند. ملاک انتخاب تیم های مذکور عبارت اند از:

- حضور کامل تیم ها در ادوار لیگ برتر فوتبال ایران به طوری که کلیه مجموعه تیم (باشگاه) با مسائل حرفه ای فوتبال آشنایی کامل داشته باشند.
- حضور در بیش از دو دوره جام باشگاه های آسیا (لیگ قهرمانان) که بدین واسطه مجموعه تیم (باشگاه) الزام بیشتری به رعایت اصول حرفه ای داشته باشند.

برای جمع آوری اطلاعات اولیه و مبانی نظری از مطالعات کتابخانه ای استفاده گردید. بدین منظور جهت تعیین موانع رشد اخلاق حرفه ای در بازیکنان و مربیان لیگ برتر فوتبال ایران، به مطالعه و جستجو در منابع علمی از جمله مقالات و کتاب های معتبر و همچنین گفتگو و مصاحبه با اساتید برجسته مدیریت ورزشی

و برخی از بازیکنان و مدیران مطرح ورزشی کشور پرداخته شد. از آنجا که منابع موجود در زمینه موضوع پژوهش بسیار محدود بود، نقش مصاحبه در این زمینه بسیار پر رنگتر می نمود. در نهایت پرسشنامه پژوهش که موانع رشد اخلاق حرفه ای در بازیکنان و مربیان لیگ برتر فوتبال ایران را مورد سنجش قرار می داد، با ۳۲ گویه و در قالب طیف لیکرت (بسیار زیاد، زیاد، متوسط، کم، و بسیار کم) طراحی و در اختیار افراد نمونه قرار گرفت. از مجموع ۱۵۰ پرسشنامه توزیع شده، تعداد ۱۳۲ پرسشنامه ارجاع و مورد قبول واقع شدند (نرخ بازگشتی: ۸۸ درصد). جدول ۱ بیانگر وضعیت نمونه آماری بر اساس پرسشنامه های بازگشتی می باشد:

جدول ۱: وضعیت آماری پرسشنامه های بازگشتی

تیم	مدیران	مربیان	بازیکنان	فراوانی	درصد
سپاهان	۵	۵	۲۵	۳۵	۲۶/۵۱
ذوب آهن	۴	۴	۲۴	۳۲	۲۴/۲۴
پرسپولیس	۲	۳	۱۹	۲۴	۱۸/۱۹
استقلال	۳	۲	۲۳	۲۸	۲۱/۲۱
فدراسیون فوتبال	۱۳	-	-	۱۳	۹/۸۵
مجموع	۲۷	۱۴	۹۱	۱۳۲	۱۰۰

در پژوهش حاضر با توجه به اهمیت حصول اطمینان از روایی پرسشنامه، از روایی صوری، محتوایی و سازه استفاده شد. جهت تایید روایی صوری و محتوایی سعی گردید از نظرات ۹ تن از اساتید برجسته مدیریت ورزشی استفاده گردد. بدین واسطه در استخراج موانع به منابع معتبر علمی و مصاحبه ها، ارائه یک چارچوب مفهومی و صوری مناسب برای پرسشنامه و ادبیات موانع (گویه ها) توجه و اصلاحات لازم صورت پذیرفت. روایی سازه پرسشنامه نیز با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی^۱ مورد تایید قرار گرفت. به واسطه نتایج تحلیل عاملی اکتشافی، پرسشنامه تحقیق در قالب چهار مولفه فرهنگی و اجتماعی (۷ گویه)، نیروی انسانی (۵ گویه)، اقتصادی (۲ گویه)، و مدیریتی و سازمانی (۱۰ گویه) نهایی گردید.

همچنین ضریب آلفای کرونباخ عددی معادل ۰/۸۱ برای مولفه فرهنگی و اجتماعی؛ ۰/۸۳ برای مولفه نیروی انسانی، ۰/۹۳ برای مولفه اقتصادی؛ و ۰/۸۸ برای مولفه مدیریتی و سازمانی؛ نشانگر پایداری مطلوب پرسشنامه طراحی شده بود. جهت تجزیه و تحلیل داده های حاصل از پرسشنامه های جمع آوری شده نیز

¹ Exploratory Factor Analysis

از کلموگروف اسمیرنوف^۱، t تک نمونه^۲، فریدمن^۳، و کروسکال والیس^۴ استفاده گردید. سطح معناداری در کلیه آزمون ها ۰/۰۵ می باشد.

یافته‌های پژوهش

شکل ۱ نشانگر موانع شناسایی شده رشد اخلاق حرفه ای در بازیکنان و مربیان لیگ برتر فوتبال ایران است:

¹ One- Sample Kolmogorov-Smirnov Test

² One Sample t Test

³ Friedman Test

⁴ Kruskal-Wallis Test

شکل ۱: موانع رشد اخلاق حرفه ای در بازیکنان و مربیان لیگ برتر فوتبال ایران

جهت سازه بندی موانع از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده گردید. جدول ۲ بیانگر شاخص کیسر، میر و الکین^۱ و آزمون بارتلت است.

جدول ۲: آزمون بارتلت و شاخص کیسر، میر، و الکین

شاخص KMO جهت کفایت نمونه گیری	۰/۷۴۳
شاخص خی دو	۱۴۴۹
درجه آزادی	۴۹۶
سطح معناداری	۰/۰۰۱

بر این اساس شاخص معیار کیسر، میر و الکین جهت کفایت نمونه گیری عددی برابر با ۰/۷۴۳ را نشان داد و با توجه به سطح معناداری آزمون بارتلت که کوچکتر از ۰/۰۵ (مومنی و فعال قیومی، ۱۳۹۰) بود، مشخص گردید که تحلیل عاملی برای شناسایی ساختار و مدل عاملی، مناسب است و فرض شناخته بودن ماتریس همبستگی، رد می گردد.

جدول ۳، به ترتیب اشتراک اولیه و اشتراک استخراجی را نشان می دهد. در این جدول ردیف هر گویه برابر با ردیف آن گویه در پرسشنامه پژوهش و همچنین شکل ۱ می باشد.

جدول ۳: ستاده مربوط به اشتراک اولیه و اشتراک استخراجی

عامل	اشتراک اولیه	اشتراک استخراجی	عامل	اشتراک اولیه	اشتراک استخراجی
۱	۱/۰۰۰	۰/۵۴۱	۱۷	۱/۰۰۰	۰/۶۷۱
۲	۱/۰۰۰	۰/۶۷۸	۱۸	۱/۰۰۰	۰/۰۰۳
۳	۱/۰۰۰	۰/۱۲۹	۱۹	۱/۰۰۰	۰/۲۳۸
۴	۱/۰۰۰	۰/۰۱۹	۲۰	۱/۰۰۰	۰/۶۱۳
۵	۱/۰۰۰	۰/۴۰۲	۲۱	۱/۰۰۰	۰/۷۰۱
۶	۱/۰۰۰	۰/۵۹۳	۲۲	۱/۰۰۰	۰/۵۳۴
۷	۱/۰۰۰	۰/۴۵۵	۲۳	۱/۰۰۰	۰/۴۱۴
۸	۱/۰۰۰	۰/۶۰۱	۲۴	۱/۰۰۰	۰/۳۸۳
۹	۱/۰۰۰	۰/۵۱۴	۲۵	۱/۰۰۰	۰/۶۰۰
۱۰	۱/۰۰۰	۰/۴۳۲	۲۶	۱/۰۰۰	۰/۵۲۱
۱۱	۱/۰۰۰	۰/۵۴۳	۲۷	۱/۰۰۰	۰/۴۶۳
۱۲	۱/۰۰۰	۰/۴۷۱	۲۸	۱/۰۰۰	۰/۶۲۰
۱۳	۱/۰۰۰	۰/۵۰۰	۲۹	۱/۰۰۰	۰/۵۰۴
۱۴	۱/۰۰۰	۰/۶۵۹	۳۰	۱/۰۰۰	۰/۲۱۲

^۱ KMO

۰/۷۵۲	۱/۰۰۰	۳۱	۰/۲۲۶	۱/۰۰۰	۱۵
۰/۴۳۱	۱/۰۰۰	۳۲	۰/۵۸۷	۱/۰۰۰	۱۶

هر چه مقدار اشتراک استخراجی بزرگتر باشد، عامل های استخراج شده، متغیرها را بهتر نشان می دهند. اگر هر یک از مقادیر استخراجی بسیار کوچک باشند، ممکن است استخراج عامل دیگری الزامی شود. بر این اساس عامل هایی که اشتراک استخراجی آنها کمتر از ۰/۴ می باشند، حذف می گردند- در برخی منابع از جمله مومنی و فعال قیومی (۱۳۹۰) نظر به حذف عامل هایی با استخراج اشتراکی کوچکتر از ۰/۵ می دهند، با این حال پژوهشگر را با توجه به پیشینه پژوهش تا اندازه ای آزاد می گذارند. لذا در پژوهش حاضر با توجه به اجماع نظر گروه تحقیق بر اساس پیشینه پژوهش این عدد ۰/۴ در نظر گرفته شد. بر این اساس عامل های شماره ۳، ۴، ۱۵، ۱۸، ۱۹، ۲۴ و ۳۰ حذف می گردند.

جدول ۴ بیانگر بار عاملی است که آن عامل را در ماتریس چرخش یافته اجزا به عامل کلی نسبت می دهد. در این جدول هر متغیر با توجه به بزرگ بودن همبستگی، به آن عامل وصل می شود. چرخش عامل ها به منظور به حداکثر رساندن رابطه متغیرها و عامل ها انجام می پذیرد. در این مرحله با توجه به ادبیات و پیشینه پژوهش و همچنین اجماع نظر گروه تحقیق، ۴ مانع کلی (اصلی) نیروی انسانی، مدیریتی و سازمانی، اقتصادی و فرهنگی و اجتماعی در نظر گرفته شد.

جدول ۴: بار عاملی غالب در ماتریس چرخش یافته اجزا

موانع گویه	نیروی انسانی	موانع گویه	سازمانی و مدیریتی	موانع گویه	اقتصادی	موانع گویه	فرهنگی و اجتماعی
۱	۰/۵۹۰	۸	۰/۴۷۵	۱۴	۰/۳۷۹	۱۰	۰/۴۲۴
۲	۰/۶۰۴	۹	۰/۵۳۴	۱۶	۰/۴۷۴	۱۷	۰/۴۷۶
۵	۰/۵۲۴	۱۱	۰/۵۴۸	-	-	۲۱	۰/۳۷۸
۶	۰/۶۲۲	۱۲	۰/۶۰۹	-	-	۲۵	۰/۵۴۸
۷	۰/۴۵۰	۱۳	۰/۶۸۵	-	-	۲۶	۰/۵۲۶
-	-	۲۲	۰/۳۹۴	-	-	۲۷	۰/۴۳۳
-	-	۲۳	۰/۵۶۹	-	-	۲۸	۰/۴۹۸
-	-	۲۹	۰/۵۴۰	-	-	-	-
-	-	۳۱	۰/۳۱۲	-	-	-	-
-	-	۳۲	۰/۴۷۹	-	-	-	-

بر اساس تحلیل عاملی اکتشافی اعمال شده، جدول ۵ طبقه بندی موانع مورد مطالعه را نشان می دهد.

جدول ۵: طبقه بندی موانع رشد اخلاق حرفه ای در مربیان و بازیکنان لیگ برتر فوتبال ایران

توصیف	نماد	مانع
موانع فیزیکی و روانی محیط مسابقه	A1	فرهنگی و اجتماعی
اولویت قرار گرفتن مسائل اقتصادی نسبت به ملاحظات اخلاقی	A2	
کمرنگ شدن هنجارها در ورزش قهرمانی و جایگزینی ناهنجاری ها	A3	
فهم نادرست از مذهب در جامعه	A4	
جا به جا شدن و رنگ عوض کردن ارزش ها در جامعه	A5	
شیوع مقطع گرایی در جامعه	A6	
جایگزینی اهداف ثانویه ورزش به جای اهداف اولیه	A7	
فقدان تحصیلات و تخصص کافی در بین بازیکنان	B1	موانع مرتبط با نیروی انسانی
فقدان انگیزش در بازیکنان جهت رعایت اصول اخلاق حرفه ای	B2	
فقدان تحصیلات و تخصص کافی در بین مدیران باشگاه ها	B3	
فقدان نگرش راهبردی به اخلاق حرفه ای از سوی مدیران	B4	
تحویل نگری مدیران	B5	
وجود سرمایه های مالی سرگردان و هنگفت در ورزش	C1	موانع اقتصادی
وجود فاصله به لحاظ اقتصادی بین بازیکنان با دیگر اقشار جامعه	C2	
موانع آموزشی در باشگاه ها و فدراسیون	D1	موانع مدیریتی و سازمانی
فقدان منشور اخلاقی چند وجهی در باشگاه ها و فدراسیون	D2	
فقدان نظام جامع و اخلاقی نظارت بر عملکرد بازیکنان	D3	
عدم حرفه ای گرایی جامعه ورزش حرفه ای در برخورد با بازیکنان و مربیان متخلف	D4	
وابستگی ورزش به دولت و عدم خصوصی سازی باشگاه های حرفه ای	D5	
عدم قاطعیت در برخورد با متخلفین به هنگام نقض قوانین	D6	
پوشش بسیاری از تخلفات اخلاقی به وسیله قوانین موجود	D7	
عدم وجود رفتار حرفه ای در کل بدنه ورزش قهرمانی	D8	
بی توجهی مدیران ارشد فدراسیون و باشگاه ها به بروز رفتارهای خلاف اخلاق	D9	
درآمد بیش از کارآیی و استعدادهای موجود در بازیکنان	D10	

پس از طبقه بندی عوامل در جدول ۵، به تحلیل داده ها در هر طبقه پرداخته می شود. به عنوان نمونه به تحلیل داده ها در گروه موانع مدیریتی و سازمانی پرداخته می شود و در مورد سایر طبقه ها به گزارش نتیجه نهایی پرداخته می شود.

جدول ۶ نتایج آزمون t تک نمونه را جهت مقایسه میانگین هر یک از موانع مدیریتی و سازمانی با سطح متوسط "۳" نشان می دهد:

جدول ۶: نتایج آزمون t تک نمونه برای هر یک از موانع مدیریتی و سازمانی با سطح متوسط "۳"

ردیف	موانع مدیریتی و سازمانی	فرضیه	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	خطای استاندارد	میانگین اخلاقی	t	Sig
D1	موانع آموزشی در باشگاه ها و فدراسیون	۳	۳/۱۷	۱/۰۸	۰/۰۹	۰/۱۷	۱/۸۴	۰/۰۳۴*	
D2	فقدان منشور اخلاقی چند وجهی در باشگاه ها ...	۳	۳/۴۰	۱/۲۸	۰/۱۱	۰/۴۰	۳/۶۴	۰/۰۰۱*	
D3	فقدان نظام جامع و اخلاقی نظارت بر عملکرد ...	۳	۳/۷۷	۰/۹۷	۰/۰۸	۰/۷۷	۹/۰۸	۰/۰۰۱*	
D4	عدم حرفه ای گرایي جامعه ورزش حرفه ای در ...	۳	۳/۵۵	۰/۹۵	۰/۰۸	۰/۵۵	۶/۶۲	۰/۰۰۱*	
D5	وابستگی ورزش به دولت و عدم خصوصی سازی...	۳	۳/۴۸	۰/۹۹	۰/۰۸	۰/۴۸	۵/۶۱	۰/۰۰۱*	
D6	عدم قاطعیت در برخورد با متخلفین به هنگام نقض.	۳	۳/۴۶	۱/۱۶	۰/۱۰	۰/۴۶	۴/۵۴	۰/۰۰۱*	
D7	پوشش بسیاری از تخلفات اخلاقی به وسیله ...	۳	۳/۴۲	۱/۲۴	۰/۱۰	۰/۴۲	۳/۹۰	۰/۰۰۱*	
D8	عدم وجود رفتار حرفه ای در کل بدنه ورزش ...	۳	۳/۷۶	۰/۹۷	۰/۰۸	۰/۷۶	۸/۹۷	۰/۰۰۱*	
D9	بی توجهی مدیران فدراسیون و باشگاه ها به ...	۳	۳/۶۹	۱/۲۴	۰/۱۰	۰/۶۹	۶/۴۱	۰/۰۰۱*	
D10	درآمد بیش از کارایی و استعدادهای موجود در ...	۳	۳/۵۶	۱/۱۸	۰/۱۰	۰/۵۶	۵/۵۰	۰/۰۰۱*	

نتایج جدول ۶ نشان می دهد که میانگین نظرات پاسخگویان در تمامی موانع مدیریتی و سازمانی به طور معناداری از سطح متوسط ۳ بزرگتر می باشند ($P \leq 0.05$).

جدول ۷ بیانگر نتیجه آزمون کروسکال والیس جهت مقایسه میانگین موانع مدیریتی و سازمانی بر اساس متغیر شغل می باشد. این آزمون هنگامی مورد استفاده قرار می گیرد که متغیر مورد استفاده کمی و تعداد نمونه ها کم و یا توزیع غیرنرمال باشد.

جدول ۷: آزمون کروسکال والیس جهت مقایسه میانگین موانع مدیریتی و سازمانی بر اساس متغیر شغل

ردیف متغیر	شغل	میانگین رتبه	N	کای دو	df	Sig.
D1	مدیر	۶۳/۷۰	۲۷	۲/۷۱	۲	۰/۲۵۷
	مریی	۸۱/۷۹	۱۴			
	بازیکن	۶۴/۹۸	۹۱			
D2	مدیر	۶۹/۲۰	۲۷	۲/۳۴	۲	۰/۳۱۰
	مریی	۷۹/۳۲	۱۴			
	بازیکن	۶۳/۷۳	۹۱			
D3	مدیر	۵۳/۶۷	۲۷	۸/۶۸	۲	۰/۰۱۳*
	مریی	۸۸/۹۶	۱۴			
	بازیکن	۶۶/۸۵	۹۱			
D4	مدیر	۶۱/۱۵	۲۷	۶/۲۲	۲	۰/۰۴۴*
	مریی	۸۹/۰۷	۱۴			
	بازیکن	۶۴/۶۴	۹۱			
D5	مدیر	۴۸/۱۳	۲۷	۸/۷۰	۲	۰/۰۱۳*

			۱۴	۷۲/۲۹	مربی	
			۹۱	۷۱/۰۶	بازیکن	
۰/۶۱۴	۲	۰/۹۷	۲۷	۶۸/۲۰	مدیر	D6
			۱۴	۷۴/۸۲	مربی	
			۹۱	۶۴/۷۱	بازیکن	
۰/۶۸۷	۲	۰/۷۵	۲۷	۷۱/۵۰	مدیر	D7
			۱۴	۶۱/۷۹	مربی	
			۹۱	۶۵/۷۴	بازیکن	
۰/۰۳۹*	۲	۶/۴۷	۲۷	۵۳/۴۱	مدیر	D8
			۱۴	۸۳/۰۷	مربی	
			۹۱	۶۷/۸۴	بازیکن	
۰/۰۲۷*	۲	۷/۲۰	۲۷	۴۹/۵۲	مدیر	D9
			۱۴	۷۲/۷۱	مربی	
			۹۱	۷۰/۸۹	بازیکن	
۰/۸۶۴	۲	۰/۲۹	۲۷	۶۳/۰۹	مدیر	D10
			۱۴	۶۶/۶۱	مربی	
			۹۱	۶۷/۴۹	بازیکن	

بر اساس نتایج حاصل از جدول ۷ در میانگین نظرات پاسخ دهندگان بر اساس متغیر شغل در موانع فقدان نظام جامع و اخلاقی نظارت بر عملکرد بازیکنان، عدم حرفه ای گرایي جامعه ورزش حرفه ای در برخورد با بازیکنان و رفتارهای آنها، وابستگی ورزش به دولت و عدم خصوصی سازی باشگاه های حرفه ای، عدم وجود رفتار حرفه ای در کل بدنه ورزش قهرمانی و بی توجهی مدیران ارشد فدراسیون و باشگاه ها به بروز مکرر رفتارهای خلاف اخلاق حرفه ای اختلاف معنادار دیده می شود ($P \leq 0.05$). بر همین اساس در دیگر موانع، این اختلاف معنادار وجود ندارد.

همانطور که در جدول ۷ و ستون میانگین رتبه موانع مشاهده می گردد، در مورد موانع فقدان نظام جامع و اخلاقی نظارت بر عملکرد بازیکنان، عدم حرفه ای گرایي جامعه ورزش حرفه ای در برخورد با بازیکنان و رفتارهای آنها و عدم وجود رفتار حرفه ای در کل بدنه ورزش قهرمانی، میانگین نظرات مربیان بالاتر از مدیران و بازیکنان می باشد. این در حالی است که برای موانع وابستگی ورزش به دولت و عدم خصوصی سازی باشگاه های حرفه ای و بی توجهی مدیران ارشد فدراسیون و باشگاه ها به بروز مکرر رفتارهای خلاف اخلاق حرفه ای میانگین نظرات مربیان و بازیکنان، بالاتر از مدیران می باشد. همچنین جدول ۸ نتایج آزمون فریدمن را برای موانع مدیریتی و سازمانی نشان می دهد.

جدول ۸: نتیجه آزمون فریدمن برای موانع مدیریتی و سازمانی

رتبه	متوسط رتبه	موانع مدیریتی و سازمانی	رتبه
۱۰	۴/۴۷	موانع آموزشی در باشگاه ها و فدراسیون	D1
۹	۵/۱۵	فقدان منشور اخلاقی چند وجهی در باشگاه ها و فدراسیون	D2
۱	۶/۲۱	فقدان نظام جامع و اخلاقی نظارت بر عملکرد بازیکنان	D3
۵	۵/۵۱	عدم حرفه ای گرای جامعه ورزش حرفه ای در برخورد با بازیکنان و رفتارهای آنها	D4
۶	۵/۴۱	وابستگی ورزش به دولت و عدم خصوصی سازی باشگاه های حرفه ای	D5
۸	۵/۲۶	عدم قاطعیت در برخورد با متخلفین به هنگام نقض قوانین	D6
۷	۵/۳۴	پوشش بسیاری از تخلفات اخلاقی به وسیله قوانین موجود	D7
۲	۶/۰۶	عدم وجود رفتار حرفه ای در کل بدنه ورزش قهرمانی	D8
۳	۶/۰۱	بی توجهی مدیران ارشد فدراسیون و باشگاه ها به بروز مکرر رفتارهای خلاف ...	D9
۴	۵/۵۹	درآمد بیش از کارآیی و استعدادهای موجود در بازیکنان	D10
آماره آزمون			
۱۳۲		N	
۴۰/۳۷۱		کای اسکوار	
۹		درجه آزادی	
۰/۰۰۱		سطح معناداری	

همانطور که در جدول ۸ ملاحظه می گردد، با توجه به کای اسکوار و سطح معناداری به دست آمده، فرض یکسان بودن ۱۰ مانع تعریف شده رد می شود و مشخص می گردد که این موانع تاثیر متفاوتی بر رشد اخلاق حرفه ای در بازیکنان لیگ برتر فوتبال ایران دارند. بر همین اساس در میان موانع مدیریتی و سازمانی، موانع فقدان نظام جامع و اخلاقی نظارت بر عملکرد بازیکنان، عدم وجود رفتار حرفه ای در کل بدنه ورزش قهرمانی، بی توجهی مدیران ارشد فدراسیون و باشگاه ها به بروز مکرر رفتارهای خلاف اخلاق حرفه ای، درآمد بیش از کارآیی و استعدادهای موجود در بازیکنان، و عدم حرفه ای گرای جامعه ورزش حرفه ای در برخورد با بازیکنان و رفتارهای آنها، به ترتیب در اولویت و سایر موانع مورد مطالعه در رتبه های بعدی قرار می گیرند. بر همین اساس جدول ۹، نتیجه نهایی مربوط به سایر عوامل را نشان می دهد:

جدول ۹: نتیجه نهایی مربوط به موانع فرهنگی اجتماعی، نیروی انسانی و اقتصادی

t	FR	کای دو	رتبه	t	FR ¹	کای دو	رتبه
۷/۳۴	۱	۴/۴۸	B1	۷/۰۰	۲	۷/۴۶*	A1

¹ Friedman Rank

۷/۱۲	۲	۸/۰۱*	B2	۵/۱۱	۴	۳/۳۴	A2
۸/۶۱	۳	۳/۸۲	B3	۵/۶۲	۳	۰/۱۴	A3
۲/۹۴	۴	۰/۱۱	B4	-۳/۹۹	-	۷/۰۰*	A4
۰/۵۸	-	۷/۶۷*	B5	۲/۹۴	۵	۱۰/۱۸*	A5
۵/۴۷	۱	۳/۷۰۶	C1	-۰/۲۸	-	۲/۸۰	A6
-۴/۸۴	-	۰/۸۱۰	C2	۱۰/۴۱	۱	۴/۵۷	A7

در جدول ۹، عواملی که به طور خاص مشخص شده اند، عواملی می باشند که با توجه به نتیجه آزمون t یکی از دو شرط لازم (یا هر دو شرط) یعنی اختلاف میانگین مثبت نسبت به سطح متوسط و اختلاف معنادار را دارا نمی باشند، بنابراین از نتایج تحلیل ها کنار گذاشته شده و در اولویت بندی ها لحاظ نمی گردند.

بحث و نتیجه گیری

در حال حاضر، متأسفانه در جامعه ما و در محیط کار کمتر به اخلاق حرفه ای توجه می شود. در حالی که در غرب سکولار، در دانش های مربوط به مدیریت و سازمان، شاخه ای با عنوان اخلاق حرفه ای وجود دارد، در جامعه دینی ما در مدیریت، به اخلاق توجه کافی نمی شود (فرامرز قراملکی، ۱۳۸۳). لذا در کشور ما یکی از عمده ترین دغدغه های مدیران کارآمد در سطوح مختلف، چگونگی ایجاد بسترهای مناسب برای عوامل انسانی شاغل در تمام حرفه هاست تا آنها با حس مسئولیت و تعهد کامل به مسائل جامعه و حرفه خود پردازند و اصول اخلاقی حاکم بر شغل و حرفه خود را رعایت کنند (امیری، همتی، و مبینی، ۱۳۸۹).

نتایج تحلیل عاملی اکتشافی در پژوهش حاضر نشان داد که موانع رشد اخلاق حرفه ای در مریبان و بازیکنان لیگ برتر فوتبال ایران در چهار دسته مانع کلی نیروی انسانی، مدیریتی و سازمانی، اقتصادی، و فرهنگی و اجتماعی قابل تقسیم بندی هستند که این تقسیم بندی منطبق بر نتایج پژوهش های پنیو^۱ (۲۰۰۸) و همچنین سلیمی و همکاران (۱۳۹۲) می باشد، چرا که پنیو (۲۰۰۸) عوامل تأثیرگذار بر اخلاق حرفه ای را بر سه جنبه فردی، سازمانی، و محیطی قابل تقسیم بندی می داند و سلیمی و همکاران (۱۳۹۲) نیز در مطالعه خود با هدف اولویت بندی موانع رشد اخلاق حرفه ای در رسانه های ورزشی، موانع موجود را در سه دسته موانع مرتبط با نیروی انسانی، موانع مدیریتی و سازمانی و موانع محیطی تقسیم بندی نمودند که نتایج این تحقیق از این بعد با نتایج پژوهش حاضر همسویی کامل دارد.

بدون شک، یکی از مهمترین عوامل رشد اخلاق حرفه ای در هر حرفه و پایداری آن، دیدگاه و عملکرد مدیران می باشد. نتایج پژوهش نشان داد که بی توجهی مدیران ارشد فدراسیون و باشگاه ها به بروز مکرر رفتارهای خلاف اخلاق حرفه ای از جمله موانع مهم مدیریتی و سازمانی است، حال آنکه از دیدگاه گانز و گانز^۲ (۲۰۰۶)، پنیو (۲۰۰۸) و امیری، همتی و مبینی (۱۳۸۹) نیز رفتار مدیران از مهمترین ارکان توسعه اخلاق حرفه ای به شمار می آیند. پنیو (۲۰۰۸) اعتقاد دارد که اخلاق حرفه ای رشته ای از

¹ Pennino

² Gunz, Gunz

دانش اخلاق است که ضمن مطالعه ارتباط شغل ها، به بیان مسئولیت های اخلاقی، تشخیص و حل مسائل اخلاقی در حرفه های گوناگون می پردازد. وی وظایف مدیران را در اخلاقی کردن حرفه این گونه برمی شمارد:

الف) ارزشیابی عملکرد های اخلاقی؛ ب) اخلاقی کردن هدف ها؛ ج) اشاعه ارزش ها و مسائل اخلاقی؛ د) اخلاق ورزی در زندگی شخصی؛ ه) اهمیت دادن به اخلاق حرفه ای در شغل؛ و) برخورد عقلانی و روشمند در مواجهه با مشکلات اخلاقی پیش آمده و اقدام برای برطرف کردن آنها؛ ز) عنایت خاص به آموزش اخلاق حرفه ای؛ ح) تهیه و تدوین منشور اخلاقی مربوط به سازمان با مشارکت همه افراد و اعضا.

در نتایج پژوهش حاضر، مهمترین عامل مدیریتی و سازمانی شناسایی شده در جهت رشد اخلاق حرفه ای در لیگ برتر فوتبال ایران، مانع فقدان نظام جامع و اخلاقی نظارت بر عملکرد بازیکنان می باشد. این مانع در پژوهش سلیمی و همکاران (۱۳۹۲) نیز به عنوان مهمترین عامل سازمانی رشد اخلاق حرفه ای در رسانه های ورزشی معرفی گردید. سبحانی (۱۳۸۵) نیز یکی از موانع شناسایی شده در رشد اخلاق در عرصه مطبوعات را نداشتن یک سیستم اجرایی کنترل کننده می داند. آنچه که مسلم است در دایره عملکرد و وظایف مدیریت، ارزیابی به عنوان یکی از عملکردها و وظایف مهم مدیریت نوین حتی مدیریت کلاسیک مطرح بوده و هست و زمانی برنامه ریزی و طراحی های انجام شده در مورد سازمان متمر ثمر خواهد بود که بر مبنای یک نظام ارزیابی سنجیده شود (سلطانی، ۱۳۸۶). آنچه که در لیگ برتر فوتبال ایران قابل مشاهده است آن است که یا تخلفات اخلاقی بازیکنان و مربیان مورد توجه قرار نمی گیرند و یا با اغماض از آنها گذر می شود. به هر حال آنچه که مسلم است ارزش های مذهبی، ملاک های مثبت شخصیتی، عوامل خانوادگی، و باورها و اعتقادات از جمله عوامل فردی می باشند که موجب بروز رفتارهای منطبق بر اخلاق از سوی بازیکنان می گردند، با این حال در صورت مشاهده رفتارهای خلاف موازین اخلاقی، وجود نظارت دقیق و مجازات های منصفانه می تواند نقشی بازدارنده ایفا نمایند.

درآمد بیش از کارآیی و استعدادهای موجود در بازیکنان نیز از جمله موانع مهم شناسایی شده در این بخش می باشد. هر چه از آغاز لیگ حرفه ای فوتبال گذشته، اگر بر کیفیت آن افزوده نشده، بر دستمزد بازیکنانش به شدت افزوده شده است. این موضوع اکنون به جایی رسیده که موجب اعتراض بسیاری از صاحب نظران شده است. پرداخت های میلیاردی به بازیکنان به حدی رسیده که کنترل این موضوع را از دست مدیران نیز خارج کرده و به معضلی جدی تبدیل گردیده است. در این بین، نشست های متعددی برگزار شده تا این بحران فوتبال مهار شود، اما تاکنون نتیجه ای در پی نداشته است. البته، کم نیستند آگاهانی که ریشه این مشکل را در مدیریت فوتبال می دانند؛ مدیریتی فرسوده و ناتوان که بر مبنای هزینه شکل گرفته و این روزها اسیر باندها و دلال ها نیز شده که خود بر دامنه مشکلات افزوده است. عدم نظارت دقیق بر عملکرد مدیران سبب قدرت نمایی بیش از حد دلالان شده است. رفتار و نوع برخورد مدیران با دلال ها منجر به دخالت غیر قانونی و خارج از ضابطه آنها در امر جا به جایی بازیکنان شده است. افراد دلال آنچنان قدرتمند شده اند که با پول کم نیز راضی نمی شوند و خواهان جذب و درآمد زیاد از عرصه بی نظارت فوتبال هستند. فوتبال ایران دچار مدیرانی شده که عموماً فاقد تخصص در این زمینه

هستند. تراز مالی باشگاه های لیگ برتر می تواند سندی برای این مدعی باشد. تاکنون هیچ باشگاهی تراز مالی خود را دقیق اعلام نکرده است تا بتوان تحلیلی از عملکرد یک مدیر داشت. همین عدم تخصص موجب می شود تا دلال ها به منفعت طلبی روی آورند و مدیران را به ابزار خود تبدیل کنند. این دست های پشت پرده که با حمایت برخی جریان های دیگر نیز همراه می شوند، موجب گردیده اند تا عملاً دستمزدها به شکل عجیبی افزایش پیدا کند. در این بین، نبود نهادهای نظارتی قدرتمند موجب می شود تا نه تنها دامنه این دست فعالیت ها کاهش پیدا نکند، بلکه افزایش چشمگیری داشته باشد (مشرق نیوز، ۱۳۹۲).

مهمترین مانع فرهنگی و اجتماعی رشد اخلاق حرفه ای در بازیکنان لیگ برتر فوتبال ایران، جایگزینی اهداف ثانویه ورزش به جای اهداف اولیه معرفی گردید. همچنین، موانع کم رنگ شدن هنجارها در ورزش قهرمانی و جایگزینی ناهنجاری ها، در اولویت قرار گرفتن مسائل اقتصادی نسبت به ملاحظات اخلاقی و جا به جا شدن و رنگ عوض کردن ارزش ها در جامعه، در این میان از اهمیتی بالایی برخوردار می باشند که با نتایج پژوهش های سلیمی و همکاران (۱۳۹۱) و پانابادی (۱۳۷۶) همسو می باشد. ارزش هایی که افراد به آنها اعتقاد دارند بر بسیاری از تصمیماتی که می گیرند تأثیر بسزایی دارد. گاه این ارزش ها به نادرست و با توجیحات غیر منطقی رنگ می بازند. در فوتبال حرفه ای از عوامل مهمی که این تغییر ارزش ها را موجب می شوند، فشار روانی حاکم بر باشگاه ها، مدیران، مربیان و بازیکنان؛ توجه بیش از حد و افراطی رسانه ها، مسئولین و مردم و سرمایه های مالی هنگفت و بدون حساب و کتاب می باشند. اما نکته ای که موجب تسهیل روند این موارد می گردد، نگرش سنتی ما به اخلاق است. ما در نگرش سنتی خود به معضلات اخلاقی تنها فضیلت محور یا ارزش مدار هستیم نه مسئله محور؛ جهت گیری ما فضیلت گرایانه است، نه کارآمدی. ورود ما به معضل اخلاقی، تنها موعظه ای، تیشیری و اندازی است. در حالی که برخورد صحیح و مؤثر با معضلات اخلاقی به تخصص و مهارت نیاز دارد (فرامرز قراملکی، ۱۳۸۵). رویکرد فضیلت گرایانه مدیر را وا می دارد تا در مواقع رویارویی با معضلات اخلاقی، صرفاً احکام و فضیلت های اخلاقی را یادآوری کند و بر آن اصرار نماید. در چنین مواقعی، تا می تواند از احساسات و عواطف خود خراج می کند، اما برای حل معضل، ذره ای مهارت به خرج نمی دهد. فضیلت گرایی، یک رویکرد نیست، بلکه یک نوع موضع گیری و در نهایت، یک نوع نگرش^۱ است. رویکرد^۲، غیرشخصی و روشمند و ناظر به درک درست مسئله و در نهایت، حل معضل است. همچنین رویکرد مبتنی بر توصیف علی^۳ موضوع است و در مسیر خود از معیارها و ابزارهای علمی و سنجش گر سود می برد، اما نگرش، موضع گیری شخصی است و اساساً ناظر به حل مسئله نیست. با جهت گیری مسئله محور، ذهن بی آنکه به بیراهه برود، فقط همان را می یابد و همان قدر و همان گونه می یابد که به کار حل مسئله^۴ می آید (امیری، همتی و مبینی، ۱۳۸۹). بنابراین در مدیریت میانی فوتبال نیاز به مدیرانی متخصص و رویکرد محور است، نه مدیرانی که مبتنی بر نگرش شخصی خود عمل می نمایند.

¹ Attitude

² Approach

³ Causal Description

⁴ Problem Solving

نتایج پژوهش پیرامون موانع مرتبط با نیروی انسانی رشد اخلاق حرفه ای در بازیکنان لیگ برتر فوتبال ایران نشان می دهد که فقدان نگرش راهبردی به اخلاق حرفه ای از سوی مدیران، فقدان انگیزش در بازیکنان جهت رعایت اصول اخلاق حرفه ای، فقدان تحصیلات و تخصص کافی در بین مدیران باشگاه ها، فقدان تحصیلات و تخصص کافی در بین بازیکنان، و تحویل نگرش مدیران (اخلاق را در سایه مسائل حرفه ای قرار دادن) به ترتیب در اولویت قرار دارند. موانع مرتبط با نیروی انسانی در دو سطح مدیران و بازیکنان تعریف گردیده است که با توجه به نتایج نقش مدیران پر رنگتر می نماید. تصمیمات مدیریت تاثیراتی غیر ارادی بر سایرین دارد و از این رو در هنگام تصمیم گیری های کلان اخلاقی باید به طور خاص مورد توجه قرار گیرند. لذا به نظر می رسد اولین گام در جهت رشد اخلاق حرفه ای در فوتبال حرفه ای حذف و یا تعدیل موانع مرتبط با مدیران باشد. مهمترین مانع شناسایی شده در این حیطه فقدان نگرش راهبردی به اخلاق حرفه ای از سوی مدیران بود که با نتایج پژوهش ترکیان (۱۳۸۹) نیز همسو می باشد. یکی از اقدام های موثر در این راه می تواند جایگزینی مدیران استراتژیک به جای مدیران اجرایی باشد. بی شک تصمیماتی که در سطح استراتژیک گرفته می شود با دید بازتری نسبت به مسائل اخلاقی می نگرد و ممکن است بتواند بسیاری از مشکلات موجود را برطرف نماید. نویسنده کتاب معروف "مدیریت استراتژیک" به درستی، بیان می دارد که روز به روز اعتقاد سازمانها در این مورد راسخ تر می شود که ترویج اصول اخلاقی و تقویت فرهنگ معنوی، موجب ایجاد مزیت های استراتژیک خواهد شد؛ به گونه ای که اصول اخلاقی و رقابت تفکیک ناپذیر می شوند (دیوید، ۱۳۸۸).

نتایج پژوهش پیرامون موانع اقتصادی رشد اخلاق حرفه ای در بازیکنان لیگ برتر فوتبال ایران نشان می دهد که مهمترین عامل اقتصادی وجود سرمایه های سرگردان و هنگفت در ورزش می باشد که نتیجه حاصله با نتیجه پژوهش ترکیان (۱۳۸۹) همسویی دارد. بدون تردید مهم ترین و حساس ترین مسئله در مدیریت ایجاد تعادل و توازن بین عملکرد اقتصادی و عملکرد اجتماعی است (مرال تی، ۱۳۸۲). تصمیمات اقتصادی اغلب پی آمدهای اخلاقی دارند (پین و پریسلی^۱، ۲۰۱۳) و پی آمدهای تصمیمات و اقدامات مدیریتی در اولین سطح پس آمدها باقی نمی ماند، بلکه این ثمرات در سراسر اجتماع گسترش می یابد و همین گسترش است که جوهره مباحث اخلاقی را تشکیل می دهد. وجود سرمایه های مالی سرگردان، معزل و خطر بسیار بزرگی برای فوتبال به شمار می آید که تنها راه حل آن نگاه حرفه ای، استراتژیک و منطقی به این ورزش است.

در جمع بندی مطالب می توان بیان داشت، در مدل امروزی فوتبال که به صنعت فوتبال تبدیل شده است، اصالت بر مکتب منفعت و سود بیشتر است. با توجه بر حاکم بودن فلسفه برد (برد به معنای همه چیز) و یا ایده آل افلاطونی که در آن ورزشکار و تیم برنده ستایش می شود، غایت در این مدل، قهرمان شدن است نه چیز دیگر و اصالت با ورزشکار و یا تیم برنده است. در این راه همانند سیاست ماکیاوولی هنگامی که هدف وسیله را توجیه می کند، در صورت بی توجهی به اخلاق حرفه ای همه چیز از جمله خود اخلاق قربانی فلسفه برد و اصالت منفعت خواهد شد (گلزاری، ۱۳۹۱). اگر چه جهت جلوگیری از

¹ Payne, Pressley

ناهنجاری ها تلاش های نمادینی توسط باشگاه ها، فدراسیون و رسانه های ورزشی صورت پذیرفته و می پذیرد، با این حال شواهد بیانگر ادامه و تشدید آنها می باشد (گودرزی، ۱۳۹۲).

پیشنهادها

اینک، با توجه به نتایج حاصل از پژوهش و بحث و نتیجه گیری های صورت پذیرفته، می توان پیشنهادات زیر را ارائه نمود:

- آرام سازی فضای استادیوم های ورزشی کشور و جلوگیری از هیجانات کاذب به خصوص در بخش تماشاگران؛
- برگزاری کلاس های آموزشی پیرامون مسائل اخلاقی و اخلاق حرفه ای توسط فدراسیون فوتبال برای مدیران باشگاه ها، مربیان و بازیکنان- آموزش می تواند نگرش بازیکنان، مربیان و مدیران را به اخلاق حرفه ای در ورزش بهبود ببخشد؛
- استفاده از مدیران متخصص، با دانش و استراتژیک در سطوح عالی و میانی فدراسیون فوتبال و باشگاه های ورزشی کشور؛
- ایجاد فضای مناسب توسط وزارت ورزش و جوانان و فدراسیون فوتبال جهت رشد مربیان تحصیل کرده، دانشگاهی و متخصص و ایجاد انگیزش در آنها جهت کسب مدارج عالی مربیگری؛
- ایجاد سازوکارهای منطقی و علمی جهت تعیین میزان مبلغ دریافتی توسط مربیان و بازیکنان؛
- ایجاد یک سیستم نظارتی بر میزان قرارداد بازیکنان و جلوگیری از ارتباطات غیر قانونی و فاسد در زمینه جذب بازیکنان ناکارآمد؛
- به کارگیری افراد متخصص و کارا در مراجع قضایی فدراسیون؛
- قاطعیت در برخورد با متخلفان و عدم بروز رفتار متفاوت و متناقض فدراسیون و مراجع قضایی با رفتارهای خلاف اخلاق حرفه ای؛
- تاکید بر اهداف اولیه ورزش و تقویت روحیه جوانمردی و پهلوانی در ورزشکاران حرفه ای؛
- داشتن یک منشور اخلاقی واقع بینانه و مؤثر که قابلیت اجرا داشته باشد و تنها مجموعه ای از کدهای اخلاقی با جنبه تشریفاتی، نباشد.
- عدم رفتار کدخدا منشی و چشم پوشی در مقابل رفتارهای غیر اخلاقی توسط مدیران و برخورد قاطع و جدی بر اساس قوانین از پیش تعیین شده؛
- تسریع در جهت خصوصی سازی باشگاه های ورزشی کشور و حمایت دولت از بخش خصوصی در این مقوله.

منابع

- الهی، علیرضا. (۱۳۸۳). "بررسی عملکرد سازمان لیگ حرفه ای فوتبال جمهوری اسلامی ایران و مقایسه آن با سازمان لیگ ژاپن". پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تهران.
- امیری، علی نقی؛ همتی، محمد و مبینی، مهدی. (۱۳۸۹). "اخلاق حرفه ای؛ ضرورتی برای سازمان". فصلنامه معرفت اخلاقی. (۴). ۱۳۷ - ۱۵۹.
- بانک اطلاعات هنرهای رزمی. (۱۳۹۲). "جایگاه اخلاق در ورزش".
- بران، صدیقه و حضرتی، افسون. (۱۳۹۱). "بررسی میزان رعایت معیارها و اصول اخلاق رسانه ای حرفه ای در برنامه ۹۰ از دیدگاه روزنامه نگاران ورزشی و متخصصان ورزش و رسانه". فرهنگ اطلاعات. ۲ (۸). ۸۹ - ۱۱۲.
- بختیاری، محمد. (۱۳۸۸). "بررسی میزان رضایتمندی تماشاچیان لیگ برتر فوتبال از ارائه خدمات گوناگون". پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی. دانشگاه تهران.
- پانابادی، اعظم. (۱۳۷۶). "اصول اخلاقی رسانه های خبری". فصلنامه پژوهش و سنجش. سال چهارم. ۱۲. ۶۳ - ۷۲.
- ترکیان، سمانه. (۱۳۸۹). "تحلیل موانع اخلاق در رسانه های ورزشی". پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی. دانشگاه اصفهان.
- تقی، محمد. (۱۳۷۵). "موانع حضور اخلاق در صحنه مطبوعات". مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه ها: مجموعه مقالات. ۵۸ - ۶۴.
- حلبچی، فرزین؛ مظاهری، رضا؛ منصورنیا، محمدعلی و سیف برقی، توحید. (۱۳۹۱). "بررسی سلامت داوران لیگ برتر فوتبال ایران". پژوهنده (نشریه پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی). (۸۸). ۲۱۵ - ۲۲۰.
- دیوید، فرد آر. (۱۳۸۸). مدیریت استراتژیک. علی پارسائیان و سید محمد اعرابی. چاپ سیزدهم، تهران: انتشارات دفتر پژوهش های فرهنگی
- ژانه، پیر. (۱۳۷۳). اخلاق. بدرالدین کتابی. اصفهان: اداره کل آموزش و پرورش استان اصفهان
- سلطانی، ایرج. (۱۳۸۶). مدیریت عملکرد بستر ساز پرورش منابع انسانی. تهران: انتشارات ارکان
- سلیمی، مهدی؛ سلطان حسینی، محمد؛ قاسمی، حمید و ترکیان، نفیسه. (۱۳۹۱). "رتبه بندی موانع توسعه اخلاق حرفه ای در رسانه های ورزشی". فصلنامه پژوهش های ارتباطی. ۴. ۹ - ۲۹.
- سلیمی، مهدی؛ سلطان حسینی، محمد؛ قاسمی، حمید و ترکیان، نفیسه. (۱۳۹۲). "بکارگیری روش تحلیل سلسله مراتبی در اولویت بندی موانع رشد اخلاق حرفه ای در رسانه های ورزشی". نشریه مدیریت ورزشی. ۵ (۳). ۱۳۷ - ۱۵۹.
- سلیمی، مهدی؛ سلطان حسینی، محمد و موسوی، زهره. (۱۳۹۲). "تربیت بدنی و ورزش از منظر

- قرآن، با تاکید بر آسیب شناسی محیط ورزش قهرمانی کشور بر اساس آموزه های قرآنی". نشریه مطالعات فرهنگی در ورزش. (۱). ۱- ۲۱.
- شاه علی، مهرزاد؛ رشیدپور، علی؛ کاوسی، اسماعیل و اعتباریان، علی اکبر. (۱۳۹۴). "الگوی پیاده سازی اخلاق حرفه ای در سازمان های ایران". مدیریت شهری. (۳۹). ۳۹۳ - ۴۰۶.
  - شیر محمدی، مهدی و اصغری زاده، عزت اله. (۱۳۸۹). "آسیب شناسی اخلاق حرفه ای در شرکت های مشاور". فصل نامه اخلاق در علوم و فن آوری. ۵ (۲۰۱). ۷۴ - ۸۳.
  - طالبیان نیا، حسین؛ مظفری، سید امیر احمد و مرتضایی، بهزاد. (۱۳۸۷). "بررسی وضعیت توسعه رفتار اخلاقی در ورزش قهرمانی کشور و ارائه راهکار". حرکت. (۳۷). ۱۷۱ - ۱۹۱.
  - فرامرز قراملکی، احد. (۱۳۸۳). "روش شناسی مسئولیت پذیری در سازمان". اندیشه حوزه. (۴۹) و (۵۰)، ۳۹-۵۱.
  - فرامرز قراملکی، احد. (۱۳۸۵). اخلاق حرفه ای. چاپ سوم، تهران: نشر مجنون
  - فرامرز قراملکی، احد و نوچه فلاح، رستم. (۱۳۸۶). موانع رشد اخلاق حرفه ای در سازمان ها. تهران: موسسه فرهنگی دین پژوهی بشرا
  - قاسمی، حمید. (۱۳۸۶). "نقش رسانه های گروهی در توسعه ورزش کشور". رساله دکتری، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی. دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات.
  - قاسمی، وحید؛ ذوالاکتاف، وحید و نور علی وند، علی. (۱۳۸۸). "توصیف جامعه شناختی عوامل موثر بر وندالیسم و اوباشگری در ورزش فوتبال". فصلنامه المپیک. (۱)۱۷. ۷۰ - ۷۹.
  - گلزاری، علیرضا. (۱۳۹۱). اخلاق در ورزش.
  - گودرزی، محمود. (۱۳۹۲). "نبود کد اخلاقی و سیستم نظارت باعث اتفاقات غیراخلاقی می شود". مشروح نشست اخلاق در ورزش و رسانه های ورزشی.
  - محسنی تبریزی، علیرضا. (۱۳۸۳). وندالیسم، مروری بر یافته های یک تحقیق. تهران: دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران
  - محمدی، زرگار؛ براری، مجتبی؛ هنری، حبیب و شجاعی، سهیلا. (۱۳۹۰). "بررسی تاثیر اخلاق حرفه ای ورزشکاران و مربیان روی اعتماد تعهد هواداران نسبت به باشگاه (مطالعه موردی باشگاه سپاهان)". همایش ملی دانشجویان تربیت بدنی و علوم ورزشی ایران. ۱ - ۱۲.
  - محمدی، عزیز الله. (۱۳۹۲). اخلاق حرفه ای در ورزش. گروه ورزشی باشگاه خبرنگاران جوان.
  - مرال، تی. هس. (۱۳۸۲). اخلاق در مدیریت. سید محمد اعرابی و داود ایزدی. چاپ دوم، تهران: دفتر پژوهش های فرهنگی
  - مشرق نیوز. (۱۳۹۲). "چرا فوتبالیست ها به قراردادهای میلیاردی رسیدند؟".
  - مومنی، محمد و فعال قیومی، علی. (۱۳۹۰). تحلیل های آماری با استفاده از SPSS. تهران: دانشگاه تهران

- ندایی، طاهره و علوی، خلیل. (۱۳۸۷). اخلاق در ورزش با رویکرد بازی منصفانه. پژوهش های فلسفی کلامی. ۲ (۳۸). ۱۸۷ - ۲۲۰.
- نیاز آذری، کیومرث؛ عنایتی، ترانه؛ بهنام فر، رضا و کهرودی، زهرا. (۱۳۹۳). "رابطه اخلاق حرفه ای و تعهد سازمانی". نشریه پرستاری ایران. (۸۷). ۳۴ - ۴۲.
- Airaksinen, T. (1998). **Professional Ethics**. Encyclopedia of Applied Ethics. 3. 671-681.
- Castagna, C., Abt, G., D'Ottavio, S. (2007). "**Physiological aspects of soccer refereeing performance and training**". Sports Med. 37(7): 625-46.
- Gunz, H. P., Gunz, S. P. (2006). "**Professional Ethics in Formal Organizations**". Book Series: Research in the Sociology of Organizations. Volume. 24: Professional Service Firms.
- Naimo, J. (2014). "**Ethics and the Art of Sport Governance**". Howard Harris (ed.) Achieving Ethical Excellence (Research in Ethical Issues in Organizations, Volume 12) Emerald Group Publishing Limited: 91-112.
- Pappas, N. T., McKendry, P. C. (2004). "**Athlete aggression on the rink and off the ice, Athlete Violence and aggression in hockey and interpersonal relationship**". Man and Masculinist. 6: 291-312.
- Payne, D., Pressley, M. (2013). "**A transcendent code of ethics for marketing professionals**". International Journal of Law and Management. 55 (1): 55-73.
- Pennino, C. M. (2008). "**Managers and professional ethics**". Journal of Business Ethics. 41: 337- 347.
- Sungick, M. (2009). "**An analysis of sport reporters' perceptions of the effectiveness of sport public relations practitioners' influence practices in South Korea**". PhD Thesis. University of Northern Colorado. AAT 3374861.

Evaluating the Barriers of Professional Ethics Growth of Players and Coaches of Iran Soccer Premier League

Zohreh Moosavi

Ph.D., Assistant Professor in Industrial Psychology, University of Isfahan, Isfahan, Iran

Mehdi Salimi

Ph.D., Assistant Professor in Sport Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, University of Isfahan, Isfahan, Iran

Received: 25 Jul. 2015

Accepted: 15 Jan. 2016

The purpose of present study was to evaluate the barriers of professional ethics growth of players of Iran soccer premier league. Statistical community of study includes all of managers, coaches and players of soccer premier league and senior managers of Islamic republic of Iran federation. Base on this, statistical sample of study considered 32 managers (19 managing directors and assistants at mentioned clubs and 13 premier managers of soccer federation), 18 coaches (coach and head coach) and 100 players which 132 questionnaires of total distributed questionnaires have been referred and accepted. Questionnaire of study designed by library studies and interviewing with prominent masters of sport management that had 32 questions include barriers of professional ethics growth of players of Iran soccer premier league. For data analysis, Bartlett, Exploratory factorial analysis, One Sample Kolmogorov-Smirnov, One Sample t, Kruskal-Wallis and Friedman tests have been used. The results of study showed that barriers of professional ethics growth of players of Iran soccer premier league divided to 4 groups organizational and management, cultural and social barriers, and barriers related to manpower, and economic barriers. Through organizational and management barriers lack of comprehensive system and ethics supervision at performance of players, and lack of presence of professional behavior in total body of championship competitions; through social and cultural barriers, placement of sport second goals instead of first (primitive) goals, and physical and mental barriers of competition environment; through barriers related to man power lack of strategic viewpoint of managers to professional ethics, and lack of motivation of players for observance of professional ethics principals; and through economic barriers presence of wandering and huge financial capitals in sport, had priority.

Key Words: Professional Ethics, Organizational and Management Barriers, Cultural and Social Barriers, Manpower Barriers, Economic Barriers and Iran Soccer Premier League

